Szektor	(választható(k): Dekarbonizáció (benne:	(Lakóépületek energetikai felújítási	Intézkedés jellege	Intézkedés részletes leírása (2030-ig az időtáv) (Max. fél oldalnyi szövegben összefoglalva)	output indikátora mértékegységgel +	Megtakarítható CO2e 2030-ban (becslés) +	Intézkedéssel 2030-ban	Intézkedéssel 2030-ban	OPCIONÁLIS: Javasolt teljes keretösszeg (br. millió Ft-ban)	Intézkedésre allokálandó	intézkedéshez bevonni javasolt	Elvben támogatja szervezet
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció, Energiabiztonság	**Megújuló energia közösségek támogatási program**	program	A jelenleg futó pilot energiaközösségi támogatási programok tapasztalata, hogy nélkülözhetetlen a támogató jogszabályi környezet, továbbá hatékonyabb lenne, ha két lépcsőben kapnának támogatást az energiaközösségek: 1) Az energiaközösségek létrehozásának támogatása egy olyan TÁMOGATÓ SZOLGÁLAT segítségével, amely segíti az energiaközösségek létrehozását, regisztrációját, üzleti modelljük, beruházási koncepcióik kidolgozását szakértői és kis összegű támogatással. 2) A már bejegyzett, tagsággal, üzleti modellel, beruházási koncepciókkal rendelkező energiaközösségek számára kell biztosítani forrást az energiahatéknysági és megújuló energia beruházházásaik megvalósításához. Mivel ezek a nagy induló tőkeigényű beruházások az energiaközösségek támogató keretrendszerének megvalósulása esetén részben vagy teljes mértékben megtérülők, ezért csak részben igényelnének vissza nem téritendő támogatást, a beruházások támogatására javasolt létrehozni egy KAMATMENTES VISSZATÉRÜLŐ ALAP-ot.	1. output indikátor: regisztrált energiaközösségek száma; módszertan: MEKH nyilvántartás; 2. output indikátor: regisztrált energiaközösségekkel rendelkező járások aránya %; módszertan: MEKH nyilvántartás szerinti működési terület alapján: járások száma működő energiaközösséggel/öss			9,36 PJ szél (J17 cella); 3,74 PJ nap (AK17 cella) a CE Delft 2016-os tanulmányában a közösségi termelő-fogyasztók termelési potenciálja 2030-ra. Forrás: https://cedelft.eu/publications/the-potential-of-energy-citizens-in-the-european-union/ excel melléklet			TOP Plusz, DIMOP Plusz, KEHOP Plusz, Modernizációs Alap	nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció, Energiabiztonság	**Hazai megújuló energia közösségek létrejöttéhez és fenntartásához szükséges szabályozói-admin keretek**	szabályozói	Az EU 2018/2001 megújuló energia irányelvének 22. cikke szerint: (4) A tagállamok támogató keretet hoznak létre a megújulóenergia-közösségek fejlesztésének előmozdítására és megkönnyítésére. Ennek a keretnek biztosítania kell többek között azt, hogy: a) megszűnjenek a MEK-ek előtt álló indokolatlan szabályozási és adminisztratív akadályok; b) az energiát szolgáltató vagy aggregálást vagy más kereskedelmi energiaszolgáltatást biztosító MEK-ekre az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések vonatkozzanak; c) DSO-k együttműködése a MEK-en belüli megosztásban; d) a MEK-ekre tisztességes, arányos és átlátható eljárások, díjak, összhangban az elosztott energiaforrásokra vonatkozóan az illetékes nemzeti hatóságok által kidolgozott átlátható költség-haszon elemzéssel; e) Megkülönböztetésmentes bánásmód a MEK-eknek energiapiaci tevékenységeik, jogaik és kötelezettségeik tekintetében; f) alacsony jövedelmű vagy kiszolgáltatott háztartások részvételének biztosítása MEK-ben; g) hozzáférés forrásokhoz és információkhoz; h) az állami hatóságok szabályozási és kapacitásépítési támogatása; i) egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmód biztosítása. (5) **A (4) bekezdésben említett támogató keret fő elemeire és annak végrehajtására vonatkozó főbb elveknek szerepelniük kell az (EU) 2018/1999 rendelet szerinti tagállami integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervek aktualizált változataiban és az eredményjelentésekben.**	1. output indikátor: A támogató keret 9 pontjának megvalósulása; Módszertan: független értékelő tanulmány alapján. Megvalósult pont/összes pont (x/9)							nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció, Energiabiztonság	**Éghajlatvédelmi és energiaátmeneti lakossági szemléletformálás - civilszervezetek által, pályázattal**	szemléletformálás	A Szemléletformálási Értékelő Jelentés (2023 jún) is alátámasztja, hogy külön közvetlen szemléletformálási pályázati felhívások szükségesek, közepes méretben (20-70 millió Ft/pályázat) a civilszervezetekkel mint kedvezményezettekkel, például a KEHOP Pluszban. A Green Policy Center javaslata évi 10 milliárd Ft elkülönítése klímavédelmi célú szemléletformálásra, a kvótabevételekből. Továbbá szükség van a Fűts okosan kampány felskálázására.	aktívan elért lakosság (fő)						KEHOP Plusz, …	nem publikált info
épület	Kutatás-innováció-versenyképesség	**Az épület-állomány tömeges felújításához szükséges tervezői és kivitelezői szakember-bázis megteremtése**		A leálló építőipari beruházásoknál felszabaduló kapacitások foglalkoztatására az épületenergetikai beruházások kiváló lehetőséget nyújtanak (akár átképzéssel). A képzési rendszer átalakításával intézkedni kell a tömeges épületenergetikai beruházások elvégzéséhez szükséges tervezői és kivitelezői szakember-gárda felállításáról. Minden olyan beruházást fel kell függeszteni, amely nem létfontosságú, és az így felszabaduló pénzt és munkaerőt (szükség esetén átképzéssel) az épületenergetikai program megvalósítására kell átcsoportosítani.								nem publikált info
épület	Kutatás-innováció-versenyképesség	**Az épület-állomány tömeges felújításához szükséges anyagok, berendezések hazai gyártókapacitásának, megteremtése**	program	A magyarországi iparfejlesztés első számú területeként kell tekinteni az épületszektor zöld átállásához szükséges elemek (szigetelőanyagok, nyílászárók, hőszivattyúk, napelemek és inverterek stb.) hazai gyártásának fejlesztésére. (A Green Policy Center javaslatainak, hatásvizsgálatainak teljes szövege elérhető: https://www.greenpolicycenter.com/2023/01/25/a-mirror-projekt-kereteben-keszult-elemzesek-es-javaslatcsomagok-gyujtemenye/)	Átálláshoz szükséges elemek hazai termelésének aránya (termelési egységben kifejezve), munkaerőhiány az ágazatban (fő)					(2029-ig a KEHOP Plusz: Igazságos Átmenet Alap is tartalmaz ilyen intézkedéseket)	Állami iparfejlesztési források	nem publikált info

épület	Energiahatékonyság, Dekarbonizáció	**Hosszú távú épület-energetikai program**	program	Meg kell hirdetni egy hosszú távú, 2050-ig kitekintő épületenergetikai programot, mélyfelújításokkal: az épületek felújítási arányának évi 3,1%-ra emelését a lakosságnál (2025-re, kb. 140.000 lakás/év) és 3%-ra emelését a nem-lakossági épületeknél (2024-re), beleértve a menthetetlennek minősülő ingatlanok cseréjét. Ennek módjára nézve, a legmagasabb jövedelmű lakossági csoportok és vállalatok esetén kamattámogatott hitel, a szélesen értelmezett középosztály esetén vissza nem térítendő (VNT) támogatás és kamattámogatott hitel kombinációja, míg a legalacsonyabb jövedelmű lakossági csoportok és közintézmények esetén a (közel) 100%-os VNT támogatás tűnik a legalkalmasabb eszköznek, rászorultság függvényében ingyenes tanácsadással kiegészítve. A kombinált konstrukció esetén a VNT támogatási intenzitása 30-40% között változhat, a vállalt energiahatékonyság-javítás és kibocsátás-csökkentés függvényében – a 30%-os intenzitáshoz legalább 30%-os energia-megtakarítást, a 40%-os értékhez a „közel nulla energiaigényű épület", 2030-tól a „kibocsátásmentes épület" kategória elérését kell vállalni és teljesíteni. A most „csak" 30%-os energiamegtakarítást vállalók számára elérhetően kell hagyni a támogatást, hogy egy vagy több későbbi felújítási lépéssel elérjék a „közel nulla energiaigényű épület", majd a „kibocsátásmentes épület" szintjét. A hitelképességhez állami hitelgarancia-alap felállítása is szükséges lehet az alsó középosztály esetén. A kamattámogatott hitelek alternatívája az államilag feltőkésített ESCO vállalatokon keresztüli finanszírozás lehet. A költségek csökkentése érdekében javasolt a zöld felújítások építőanyagai és munkadíjai esetén a kedvezményes ÁFA-kulcs alkalmazása. A fűtési rendszer cseréje esetén ajánlott irány a hőszivattyúk alkalmazása.	Energetikai felújításon átesett lakossági és nem-lakossági épületek száma, megtakarított energia. Monitoring rendszer felállítása szükséges.	1,45 millió tCO2e megtakarítás - a Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatására, az RRF-OP forgatókönyvhöz képest. (AZ "RRF-OP forgatókönyv" a Green Policy Center "WEM" forgatókönyve, amely a már betervezett finanszírozáson (RRF Terv, OP-k, KAP), az energiaválság hatására piaci alapon is megvalósuló beruházásokból és a közvetlenül érvényesülő uniós jog (pl. meglévő és új ETS, F-gáz rendelet...) hatására megvalósuló hatásokból áll.)	21,24 PJ - Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatása az RRF-OP forgatókönyvhöz képest	6,32 PJ - csak hőszivattyúk által a környezetből bevont hő; Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatása az RRF-OP forgatókönyvhöz képest	Az OP-kból, RRF Tervből már betervezett forrásokon felül, további VNT igény: 2023-ban 233, 2024-ben 440, 2025-től évi 595-640 milliárd Ft nagyságrendben (lakosság és középületek összesen). A további, azaz hitelekből, ESCO-ból vagy önrészből, (lakástakaréki) megtakarításból finanszírozott forrásrész a 2023-as 480-ról 2025-re 750 milliárd Ft körülre emelkedik, évente.	RRF hitel, kvótabevételek, Modernizációs Alap, Szociális Klímaalap, 2028-tól induló új uniós költségvetés (2029-ig az OP és az RRF Terv is tartalmaz ilyen intézkedéseket)	Zöld államkötvények, magánforrások, MNB tőkekedvezmény vagy refinanszírozás (banki hitelkonstrukciók hoz)	nem publikált info
épület	Energiahatékonyság, Dekarbonizáció	**Új építésű épületekre vonatkozó energetikai követelmények szigorítása**	szabályozói	Vissza kell vonni az új építésű ingatlanokra vonatkozó energetikai követelmények hatályba lépésének 2024. június 30-ig való kitolását, az uniós Fit for 55 csomag módosító javaslatainak hatályba lépése után pedig mihamarabb át kel ültetni a magyar jogba annak még szigorúbb szabályait.		0,15 millió tCO2e megtakarítás - Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatása az RRF-OP forgatókönyvhöz képest	4,68 PJ - Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatása az RRF-OP forgatókönyvhöz képest					nem publikált info
épület	Energiahatékonyság, Dekarbonizáció	**Beruházás-ösztönző árkörnyezet fenntartása**	szabályozói	Civil vélemény: A beruházásösztönző árkörnyezet fontos, ugyanakkor a rezsicsökkentés az energiaátmenet ellen hat, mivel a gázfelhasználást továbbra is ösztönzi, az alternatív (energiahatékonyság, megújulós) beruházások megtérülését pedig rontja. Civilszervezetek szerint a jelenlegi formájában (fokozatos kivezetéssel) meg kell szüntetni a rezsicsökkentő politikát, az erre szánt állami forrásokat, az energiaárak szociális alapú kompenzációja mellett megújulós és energiahatékonysági és -takarékossági programok finanszírozására kell fordítani. Kisebbségi vélemény (GPC, Klímapol I): Fenn kell tartani a rezsicsökkentés jelenlegi, kétsávos rendszerét, az átlagfogyasztás mértékét pedig évente frissíteni kell (az 1-1 évi kiugró hőmérsékleti hatások kiszűrése érdekében a megelőző 5 évnyi fogyasztás átlaga alapján vagy a megelőző 5 év hőmérsékletének átlaga alapján számítással korrigálva). Azokat, akiket szociális szempontból rosszul érint a sávossá vált rezsicsökkentés, előre kell sorolni az épület-felújítási támogatások pályázatainak rangsorolásakor. Az, hogy az áram ára az átlagfogyasztás átlépésekor kevésbé ugrik meg, mint a földgázé, kedvező.									nem publikált info
épület	Dekarbonizáció	**Épületek fenntartható energia-ellátása**	szabályozói	Mihamarabb ki kell vezetni a barnaszén-programot, és ehelyett más, környezetbarát alternatívák elterjesztésére kell fókuszálni. A földgázhálózat esetén kötelező bioüzemanyag bekeverési arányt kell megállapítani, annak érdekében, hogy a fatüzelés, hőszivattyúk, zöld távhő várható értéke mellett teljesülhessen a Fit for 55 csomagban várt megújuló energia arány. (A nem túl jelentős fűtőolaj-használatban is megjelennek a bioüzemanyagok.) Célszerű megtartani azt a sorrendet, hogy az épület saját megújuló energia termelésének telepítését megelőzi az épület energetikai korszerűsítése. (További kapcsolódó intézkedések: az épületenergetikai program - hőszivattyúk, Zöld Távhő Program, bioüzemanyagok más ágazatokban, lakossági napelemek, új földgáz-csatlakozás tilalma). A lakóépület-felújítási támogatási programnak a felújítási lépések megfelelő sorrendiségét is biztosítania kell. Az épületek tömeges hőszigetelése több évtizedes lemaradásban van, amit a hazai épületállomány regionálisan és nemzetközi összehasonlításban is gyenge teljesítménye mutat. A megújuló technológiák alkalmazása fűtésben, HMV ellátásban csak termikusan korszerű épületen történhet.		1,06 millió tCO2e megtakarítás - Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatása a fentebbi oszlopokban bemutatott intézkedésekkel kialakított energiahatékony épületállományra		20,27 PJ - Pathways Explorer v32.1 szerint, csak ezen intézkedés hatása a fentebbi oszlopokban bemutatott intézkedésekkel kialakított energiahatékony épületállományra			A biometán termelő kapacitások a szabáyozás hatására piaci alapon intenzív bővülésnek indulnak	nem publikált info
épület	Energiahatékonyság	**Az energiatakarékossággal kapcsolatos fogyasztói viselkedés befolyásolása szabályozással**	szabályozói	Elő kell írni, hogy az üzlethelyiségek, irodaházak és állami-önkormányzati intézmények (kivéve kórház, szociális intézmény, bölcsőde, óvoda) fűtését 21 °C-nál magasabbra, nyári hűtését 26 °C-nál alacsonyabbra venni a termosztáton vagy átlagértékben ne szabadjon, nyitott fagyasztókat, hűtőket pedig ne lehessen használni.								nem publikált info

épület	Energiahatékonyság	**Az energiahatékonysággal kapcsolatos fogyasztói viselkedés befolyásolása szemléletformálással**	szemléletformálás	Alapos tájékoztatást kell biztosítani az épületenergetikai felújítási lehetőségekről és ösztönözni kell az azokra vonatkozó egyablakos ügyintézés lehetőségét. MEHI: javasoljuk egyablakos lakossági tanácsadó hálózat létrehozását, amely integrált felújítási szolgáltatásokkal segíti a lakossági épületek (későbbieben akár más célcsoportokt pl. kkvk, középületek) energetikai felújítását. Az Európa szerte több, mint 60 példával működő OSS-ek költséghatékony eszköznek tekinthetők a felújítások előmozdítására és katalizátor szerepet töltenek be nemcsak a felújítások előmozdításában a szemléletformálás és energetikia tanácsadás révén, de az uniós finanszírozási források abszorpcióját is nagymértékben elősegítik. Az OSS gyakorlatilag sehol nem áll meg pénzügyileg a saját lábán, nem várható, hogy kizárólag piaci alapon ez a tevékenyésg megvalósuljon. Nélkülözhetetlen a tanácsadó irodák és a szolgáltatásfejlesztés tekintetében az állami támogatás. Ennek több országban is az RRF a forrása. A H2020-as finanszírozású, első hazai pilot OSS, a RenoHub projekt eredményeinek felhasználásával a tanácsadó irodák felskálázhatók, és az államilag támogatott NEH-el a szinergiák kialakítása lehet a reális cél. A NEH nem tekinthető OSS-nek, mivel kizárólag tanácsadással foglalkozik, eredményessége a tanácsadás terén is erősen megkérdőjelezhető a csekély ismertség és elérés miatt. Legyen a NEKT-ben konkrét cél az országos egyablakos energetikai tanácsadói hálózat létrehozása, vagy támogassák a helyi (pl. önkormányzati) irodák létrehozását								nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Az otthonról történő ügyintézés lehetőségének bővítése, átgondoltabb településfejlesztés**	szabályozói	A közigazgatás, a közszolgáltatók és bankok tegyék szinte teljesen digitálissá az ügyintézést. A központi és a helyi szabályozás vegye figyelembe a településtervezési szempontok között az utazási igények minimalizálását, a szolgáltatások fizikai elérhetőségének javítását.		A 13-15 sorra: Ezen, a személyközlekedésre vonatkozó intézkedések együttesen 0,47 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	13-15 sorra: Ezen, a személyközlekedésre vonatkozó intézkedések együttesen 11,16 PJ többlet energiamegtakarítást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A közösségi közlekedésre, aktív közlekedési módokra való áttérés ösztönzése infrastrukturális beruházásokkal**	program	Meg kell teremteni a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeit a településeken. Fel kell gyorsítani a közösségi közlekedési hálózat, üzemi létesítmények, járműállomány felújítását, korszerűsítését. Új gyorsforgalmi út építése csak olyan esetekben valósuljon meg, ahol ez valóban indokolt – ami jó eséllyel a gyorsforgalmi utak további fejlesztésének leállítását jelenti. Új lakóparkok kialakítása pedig csak a közösségi közlekedési kapcsolat biztosítása esetén kaphasson építési engedélyt.	Utasok, kerékpárosok számának növekedése	A 13-15 sorra: Ezen, a személyközlekedésre vonatkozó intézkedések együttesen 0,47 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	13-15 sorra: Ezen, a személyközlekedésre vonatkozó intézkedések együttesen 11,16 PJ többlet energiamegtakarítást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A közösségi közlekedésre, aktív közlekedési módokra való áttérés ösztönzése szabályozási változásokkal**	szabályozói	A személyautózás és a közösségi közlekedés (jegy)árai közötti költségelőnyt el kell tolni az utóbbi javára. A közösségi közlekedési szolgáltatók biztosításanak elektronikus és átjárható jegyrendszert (pl. országos érvényű, nem csak a távolsági közlekedésben, hanem a településeken is érvényes "klímajegy" bevezetésével, azokban az esetekben is, amikre az ország- és vármegye-bérlet nem terjed ki), vonzóbb menetrendet.		A 13-15 sorra: Ezen, a személyközlekedésre vonatkozó intézkedések együttesen 0,47 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	13-15 sorra: Ezen, a személyközlekedésre vonatkozó intézkedések együttesen 11,16 PJ többlet energiamegtakarítást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1				Csak költség-átrendezés, többlet-költség nem szükségszerűen merül fel.	nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Közlekedési szemléletformálás**	szemléletformálás	Szemléletformálási tevékenységet kell folytatni a közösségi és aktív közlekedés előnyeiről, illetve a szállítási igény csökkentése érdekében a helyi termékek vásárlásának fontosságáról. Ösztönözni kell a környezetkímélőbb szállítási módszerek elterjedését.								nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A személyautók nagy darabszáma iránti igény csökkentése, kihasználtságuk növelése**	szabályozói	A helyi és országos közlekedési szabályok módosításával ösztönző környezetet kell teremteni a több személyt szállító autózás, illetve a telekocsi és jármű-megosztó szolgáltatások minél nagyobb elterjedése számára. Javasoljuk emellett, hogy alakítsanak ki több csökkentett forgalmú zónát! Egyensúly INtézet: autópályán 130 km/h helyett 110 Km/h legyen a maximálisan megengedett sebesség, városokban legyenek 30 km/h-s zónák, illetve tiszta zónák.								nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A személyautók és a közösségi közlekedési járművek cseréje zöld alternatívákra**	program	Fokozni kell az alternatív hajtásláncú járművek töltő-infrastruktúrájának fejlesztését és támogatni kell a közösségi közlekedés szolgáltatóit, hogy legkésőbb 2040-ig minden járművüket zéró kibocsátásúra cseréljék. Az elektromos személygépjárművek, motorok, rollerek beszerzéséhez ugyanakkor ne adjanak beruházási támogatást, és a zöld rendszám mai rendszerét is javasoljuk megszüntetni.	Zéró közvetlen kibocsátású járművek aránya a busz-, vasúti és hajós közösségi közlekedésben; illetve a személyautók között				Közösségi közlekedési járműcsere-program 2026-tól nagyságrendileg évi 283 milliárd Ft VNT támogatás, a Zöld Busz Programhoz hasonlóan 80%-os támogatási intenzitást feltételezve.	RRF hitel, kvótabevételek, Szociális Klímaalap (továbbá a Zöld Busz Program már kap finanszírozást az OP-k és az RRF	Zöld államkötvények, magánforrások (főként a személyautók esetén)	nem publikált info

közlekedés	Dekarbonizáció	**A szállítási kereslet és a szállítási távolságok csökkentése**	szabályozói	A szállítmányozás díjstruktúrájának átalakításával, ösztönözni kell a fogyasztás helyi termékekre való áttterelését, egyúttal segítve a magyar gazdaság fejlődését.		19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 2,36 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 9,19 PJ többlet energiamegtakarít ást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A közúti szállítás részarányának csökkentése szabályozás révén**	szabályozói	A közlekedési díjstruktúra átgondolásával versenyelőnybe kell hozni a vasúti szállítást a közútival szemben. Fejleszteni kell a kombinált fuvarozást.		19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 2,36 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 9,19 PJ többlet energiamegtakarít ást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A közúti szállítás részarányának csökkentése beruházások révén**	program	Fel kell gyorsítani a vasúti áruszállítás versenyképességét segítő beruházásokat (pl. V0 vasúti elkerülő tervezett megépítése).	A közúti szállítás részarányának (%) csökkenése	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 2,36 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 9,19 PJ többlet energiamegtakarít ást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Alacsony emissziós járművek elterjesztése az áruszállításban szabályozás révén**	szabályozói	A hazai szabályozás szigorításával is törekedni kell arra, hogy a rövid távú közúti teherszállításban mielőbb kikényszerítsék a járművek alternatív hajtásláncúra cserélését.		19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 2,36 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 9,19 PJ többlet energiamegtakarít ást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Alacsony emissziós járművek elterjesztése az áruszállításban beruházások révén**	program	Fejleszteni kell a szükséges töltő- és összekapcsolt informatikai infrastruktúrát.	Zéró közvetlen kibocsátású járművek aránya az áruszállításban	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 2,36 millió tCO2e többlet kibocsátás-csökkentést okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways Explorer v32.1 szerint	19-23 sorra: Ezen, az áruszállításra vonatkozó intézkedések együttesen 9,19 PJ többlet energiamegtakarít ást okoznak az RRF-OP forgatókönyvhöz képest a Pathways					nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A rövidtávú személyi légiforgalom és a magánrepülőgépek használatának visszaszorítása**	szabályozói	Folytatni kell a légiközlekedésnél környezetbarátabb közlekedési módok költségelőnybe hozását, valamint meg kell tiltani az olyan légijáratok közlekedését, amelyek esetén a vasúti vagy buszos alternatíva városközponttól városközpontig 6 órán belüli eljutást biztosít, beleértve a sétarepüléseket is. Továbbá, a sportcélú és mezőgazdasági kisgépek kivételével be kell tiltani a magánszemélyek saját repülőgépeinek fel- és leszállását Magyarország területén, vagy legalább 5 euró / km mértékű adót kell kivetni rájuk.								nem publikált info
energiagazdálkodás	Energiabiztonság, Dekarbonizáció	**Bioenergia, főként biometán termelésének fokozása**	szabályozói	MTVSZ, Greenpeace: A biometán bekeverését csak abban az esetben tudjuk támogatni, ha az a fosszilis (föld)gáztól való megszabadulás 2035-ös céldátumához, valamint utóbbi megvalósításának nagyon szigorú menetrendjéhez kötődik. Kidolgozó GPC: Kötelező biometán bekeverési arányt ajánljuk megállapítani a magyar földgáz-rendszerbe, évek alatt egyre növekvő mértékben, valamint a már meglévő jogi alapok mellé a gyakorlatban is lehetővé kell tenni a származási garanciák kiállítását és kereskedését egy e célra alkalmassá tett regiszter felállításával. Folyékony bioüzemanyagok: a másodlagos, pl. használt sütőolajból és zsírokból, mezőgazdasági melléktermékekből való üzemanyag-előállítás felfuttatása irányába javasolt elmozdulni. A tűzifa esetén a legfontosabb, hogy a fát fenntartható erdőgazdálkodás során termeljék meg, és égetés előtt kellően kiszárítsák. (További kapcsolódó intézkedések: az épületek, közlekedés és az ipar energiamixe, erdőtelepítés)	(A hatásokat az egyes felhasználó ágazatoknál mutatjuk be.)							nem publikált info

erdészet	Dekarbonizáció	**Faültetések felgyorsítása, a klímaváltozás negatív hatásaira ellenállóbb fafajokból**	program	Az éghajlatváltozásból és fakitermelésből fakadó káros folyamatok ellensúlyozására tovább kell fokozni a fa- és erdőtelepítéseket, méghozzá olyan őshonos fajokból, amelyek a változó időjárásnak jobban megfelelnek. A telepítést fajok vegyes ültetésével kell végezni, törekedve a természetközeli állapotra. Erdőtelepítésre gyepet használni tilos. A ma elültetett fák csak több év alatt fejlődnének ki annyira, hogy érdemi hatást gyakoroljanak, így az addicionális ültetéseket haladéktalanul meg kell kezdeni. 2030-ig nem csak a mostani forrásfelhasználási tervekben szereplő 50.000, hanem 200.000 hektár erdőt telepíteni. A településeken belül növelni kell a zöldfelületek arányát. A természetvédelmi szabályozás segítségével el kell érni, hogy minél több erdő és gyep maradjon meg természetes, természetközeli állapotban. A fakitermelés tervezésénél az erdők széndioxid-nyelő képessége is szempont kell legyen.	Magyarország erdőborítottsága (hektár, %)	1,63 millió tCO2e-vel több nyelés az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint			A program az eddig betervezett KAP, OP forrásokhoz képest, becsléseink szerint további évi 116 milliárd Ft VNT forrást igényelne. (Támogatási intenzitás 100%)	Kvótabevételek	Zöld államkötvények	nem publikált info
mezőgazdaság	Dekarbonizáció	**A kidobásra kerülő élelmiszer mennyiségének csökkentése szabályozás révén**	szabályozói	Az ágazati szereplőkkel való egyeztetés után az élelmiszer-hulladék csökkentésére vonatkozó, kötelező intézkedéseket kell elfogadni az élelmiszer-feldolgozó és -kereskedő iparágak, valamint a vendéglátás tekintetében, ösztönözve a magasabb felhasználási arányt. A maradékot begyűjtő és elosztó szereplők működését adminisztratív szempontból könnyíteni kell, amennyire ez az egészség veszélyeztetése nélkül ez lehetséges és az uniós szabályozás megengedi.		27-29. sor: Ezen mezőgazdasági működésre ható intézkedések együttes hatásaként 0,17 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v32.1 szerint						nem publikált info
mezőgazdaság	Dekarbonizáció	**Az egészségesebb és egyben klímabarátabb étkezési szokások, a helyben termelt és szezonális termékek fogyasztásának ösztönzése szabályozás révén**	szabályozói	Át kell alakítani az élelmiszerek adózását (pl. népegészségügyi termékadó, kedvezményes ÁFA kulcsok), hogy a klímabarátabbnak és egészségesebbnek számító, pl. növényi alapú termékek olcsóbbá váljanak, míg a nagyobb karbonlábnyommal jellemezhető élelmiszerek árában jelenjen meg a környezetterhelés, de közben az átlagos élelmiszerár ne nőjön. Hasonló eljárást lehetne alkalmazni az állati takarmányok tekintetében is.		27-29. sor: Ezen mezőgazdasági működésre ható intézkedések együttes hatásaként 0,17 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v32.1 szerint		ú				nem publikált info
mezőgazdaság	Dekarbonizáció	**Étkezéssel kapcsolatos szemléletformálás**	szemléletformálás	Szemléletformáló kampányt kell indítani a lakossági fogyasztók felé a kidobásra kerülő élelmiszer mennyiségének csökkentése, valamint az egészségesebb és egyben klímabarátabb étkezési szokások, a helyben termelt és szezonális termékek fogyasztásának ösztönzése érdekében		27-29. sor: Ezen mezőgazdasági működésre ható intézkedések együttes hatásaként 0,17 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v32.1 szerint						nem publikált info
mezőgazdaság	Dekarbonizáció	**A mezőgazdasági energiafelhasználás zöldítése**	program	A kis családi gazdaságok számára zöldenergia-beruházási programot kell indítani, kamatmentes hitelekkel. A KAP támogatásai sokat segítenek a téren, de a kis családi gazdaságok számára nem feltétlenül elégségesek.	A mezőgazdaság, erdészet, halászat energiafogyasztásából eredő kibocsátások (tCO2e) csökkenése a nemzeti leltár-jelentésben, megújuló energia aránya a mezőgazdasági energiafogyasztásban	0,44 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v32.1 szerint					MNB tőkekedvezmény vagy refinanszírozás (banki hitelkonstrukciókhoz)	nem publikált info
mezőgazdaság	Dekarbonizáció	**A mezőgazdaság változó klímához való alkalmazkodásának segítése**	szabályozói	Fontos, hogy az alkalmazkodási intézkedéseket a kibocsátásokat nem növelő megoldásokkal kell kezelni (pl. a többlet-öntözéshez használt energia megújuló energiaforrásból származzon). Ágazati szakértők bevonásával egy új szemléletű vízgazdálkodási stratégiát kell készíteni, aztán pedig végre kell hajtani az abban szükségesnek ítélt intézkedéseket. Népszerűsíteni kell az aszálynak jobban ellenálló növények termesztését (pl. cirok).								nem publikált info
hulladék	Dekarbonizáció	**A körkörös gazdaság felé történő haladás felgyorsítása szabályozás révén**	szabályozói	Csökkenteni kell a használt áruk értékesítésének, valamint a javító tevékenységnek az ÁFA-kulcsát. Minden településen elérhetővé kell tenni a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtést műanyag, papír, fém, ritkább elszállítással a színes és fehér üveg, illetve ahol a település adottságai ezt indokolják, a zöld hulladék tekintetében. A közterületi és középületekben lévő hulladékgyűjtőket is ki kell egészíteni szelektív edényekkel. Évenkénti lehetőséget kell biztosítani a lakóhelytől gyalog legfeljebb 10 perc távolságra a használt textil, elektromos eszközök és más veszélyes anyagok leadására is, oly módon, hogy a még használható elemek szociális alapon, alacsony áron továbbadva használatban maradjanak.		32-33. sor: Ezen hulladékgazdálkodásra ható intézkedések együttes hatásaként 0,24 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint						nem publikált info
hulladék	Dekarbonizáció	**A körkörös gazdaság felé történő haladás felgyorsítása szemléletformálás révén**	szemléletformálás	Szemlélet-formálási kampányt kell indítani a hulladék-hierarchia érvényesítésére (pl. helyi javítási lehetőségek ismertetése révén)		32-33. sor: Ezen hulladékgazdálkodásra ható intézkedések együttes hatásaként 0,24 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint						nem publikált info
	Dekarbonizáció	**Az EU ETS további alkalmazása**	szabályozói	GPC: Fontos kiállni az EU ETS, mint klímapolitikai eszköz hasznossága, sőt megerősítése mellett. Miközben a nagy kibocsátókat hazánk 2050-es klímasemlegességéhez szükséges pályára szorítják, az uniós szintű részletszabályok kialakításakor továbbra is gondoskodni kell az ipari versenyképesség megőrzéséről, e cél eléréséhez arányos, de nem túlkompenzáló módon.								nem publikált info

	Energiahatékonyság, Dekarbonizáció	**Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer megerősítése**	szabályozói	Civil vélemény: Az EKR projektek megvalósítási kötelezettsége a kereskedőkön/szolgáltatókon (azaz a kötelezetteken) van. A jelenlegi gyakorlat szerint (ld. MEHI tanulmány: https://mehi.hu/tanulmanyok/ekr-elso-ev-tanulmany/) automatikusan áthárítják a teljes megtakarítási kötelezettség utáni járulék összegét a felhasználókra, akkor is, ha időközben a beruházások megtörténnek. Ha magasabb lenne a járulék összege, akkor azt hárítanák át - így semmiféle ösztönző hatása nincs, mert ha be is kellene fizetnie a nem teljesítés után a járulékot, azt ő már régen beszedte a fogyasztótól. Kisebbségi vélemény, GPC: A Fit for 55 csomag eredményeként az EKR éves céljait jelentősen meg kell majd emelni. Javasolt különösen megemelni a 2028-2030 évekre vonatkozó EKR célokat, amelyek jelenleg a rendszer 2030-as záródátuma miatt alacsonyabbak a korábbi évekénél. Azt is ki kell mondani, hogy az EKR nem fog megszűnni 2030 végén, még ha az ezt követő időszakra vonatkozó szabályokat korai is lenne még kihirdetni. Fontos, hogy a rendszer további felfüggesztését, halasztását nem szabad megengedni. A teljesítés helyett választható energiahatékonysági járulékot, illetve a büntetési tételeket meg kell emelni, hiszen a mostani magas energiaárak mellett ezek már aránytalanul alacsonyak.									nem publikált info
ipar	Dekarbonizáció	**Klímavédelmi megállapodások az ipari ágazatokkal!**	szabályozói	A vállalatok ösztönzése érdekében a közbeszerzések során jóval nagyobb hangsúlyt kell kapjanak a zöld szempontok, illetve az állam és a vállalatok közötti stratégiai és ad hoc támogatási megállapodásokban is meg kell jelenjen a zöldebb működés elvárása . Továbbá, a nemzetközi jó gyakorlatok közül az Egyesült Királyságban alkalmazott Climate Change Agreements (CCA) rendszer hazai átültetését javasoljuk az EU ETS-en kívüli ipari létesítményekre, oly módon, hogy az előre tervezhetően célozza meg a résztvevők összességének a 2050-ig nemzeti szinten elérendő klímasemlegességhez való arányos hozzájárulását, azaz, hogy “közel nulla” emisszió-intenzitást érjenek el 2050-re.		36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP						nem publikált info
ipar	Energiahatékonyság, Dekarbonizáció	**Vállalati ipari enegiaátmenet beruházásainak támogatása**	program	Különösen a jelenlegi rendkívüli helyzetben (energiaválság és magas kamatkörnyezet), a kisebb léptékű, már meglévő technológiákon alapuló beruházásokat (pl. energiahatékonyság javítása, megújuló energia, elektrifikáció) is támogatni kell, kamattámogatott hitelek formájában, a kis- és középvállalatok esetén.	Ipari fajlagos energiafogyasztás (PJ / bruttó hozzáadott érték) csökkenése, megújuló energia aránya az ipari végső energiafogyasztásban (%)	36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP						nem publikált info
ipar	Kutatás-innováció-versenyképesség, Dekarbonizáció	**A magyar ipar támogatása, hogy az innovatív technológiák élmezőnyével haladhasson - beruházások révén**	program	Javasoljuk, hogy a hazai koordinációval kiírt innovációs pályázatok során a gyakorlatban is kapjon prioritást, magas arányú dedikált forrást a fenntartható, klímabarát gyártási technológiák kifejlesztése és demonstrációja.	Zöld ipari technológiákkal kapcsolatos szabadalmak száma és azok gyakorlatban való hasznosulási aránya	36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP			2023-2030 között évi 5 milliárd Ft-ot javaslunk elkülöníteni.	Kvótabevételek		nem publikált info
ipar	Kutatás-innováció-versenyképesség, Dekarbonizáció	**A magyar ipar támogatása, hogy az innovatív technológiák élmezőnyével haladhasson - koordináció révén**	szabályozói	Fokozni kell az Innovációs Alappal kapcsolatos aktuális tudnivalók terjesztését a hazai létesítmények között, valamint erősíteni kell az iparágon belüli és az egyetemekkel való kutatás-fejlesztési együttműködéseket.A hazai ipari szereplők zöld innovációs és zöld átmenettel kapcsolatos terveinek felmérése és koordinációja érdekében javasoljuk, hogy jöjjön létre egy rendszeresen ülésező munkacsoport az illetékes minisztérium, az NKFIH és az ETS alatti fontosabb hazai iparágak szakszövetségeinek részvételével, amely egyúttal az ágazatközi zöld együttműködések tervezésére is keretet adna. Az ágazati szövetségek ismertessék az állami döntéshozókkal az iparáguk Magyarországra vonatkozó indikatív kibocsátás-csökkentési terveit és céljait, elősegítve az emissziókra és energiatermelésre vonatkozó kormányzati stratégiai tervezést.		36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest - Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP						nem publikált info

ipar	Dekarbonizáció	**Az ipari nagy kibocsátó létesítmények technológiai átalakításához szükséges külső feltételek megteremtése**	szabályozói	Javasoljuk, hogy az előző pontban felállítani javasolt ipari munkacsoporton keresztül és az energiatermelő ágazat bevonásával készítsék el Magyarország CCUS stratégiáját, majd ezen szereplőkkel közösen hozzá kell kezdeni az abban meghatározott fejlesztések megvalósításának. A Nemzeti Energia- és Klímaterv frissítése során a zöld energia termelésének mennyiségi előrejelzéseiben figyelembe kell venni az ipari zöld átmenet ambiciózus forgatókönyvei szerinti jelentős zöldenergia-igényt, majd koordinálni kell annak rendelkezésre állását. A felsőoktatás és a szakképzés, továbbképzések révén biztosítani kell a legmodernebb zöld technológiákat is ismerő munkaerő hazai rendelkezésre állását. A hulladékgazdálkodási koncesszió nyertese - maga is egy hazai ipari szereplő - révén biztosítani kell, hogy az újrahasznosítható, illetve az égetésre váró hulladékok eljussanak a hazai ipari szereplőkhöz, új hulladékégetők(k) építése helyett az iparral való kooperációt helyezve előtérbe a hulladék energetikai hasznosítása terén, azonban megtalálva a megfelelő egyensúlyt a távhő-szektor hulladékégetési terveivel is.		36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is						nem publikált info
ipar	Dekarbonizáció	**Az innovatív, fenntartható gyártási technológiák hazai elterjedésének támogatása**	program	Jelentős pénzügyi támogatást kell nyújtani az innovatív, fenntartható gyártási technológiák hazai ipari ETS létesítményekben való elterjesztéséhez a teljes technológiaváltás előtt álló iparágak esetén, a földgázról zöld hidrogénre való átmenetben, illetve CCUS telepítéséhez. E téren jó eszköz lehet a Carbon Contracts for Difference (CCfD) típusú finanszírozás. Civil vélemény (MTVSZ, Greenpeace): EU-s vagy állami közpénz (pl. RRFhitel vagy támogatás) ne menjen CCUS-re (csővégi, fosszilisfüggőség-fenntartó kiforratlan technológia). Zöld hidrogénre is csak energiaintenzív, nehezen dekarbonizálható iparág energiaátmenetéhez.	Támogatott projektek száma, megtakarított CO2 mennyisége	36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is tartalmazza.)			A költséghatékony CCfD finanszírozás tekintetében, javaslunk egy pénzügyi alapot elkülöníteni, 330 milliárd Ft kerettel, 2024-ben, amely legalább 2030-ig megnyugtató fedezetet jelentene a programnak.	RRF hitel	A beruházási és működési költségek nagy részét magánforrások fedeznék	nem publikált info
ipar	Dekarbonizáció	**Az új vagy nagyfelújításon áteső ipari üzemek későbbi zöld továbbfejlesztési lehetőségeinek előkészítése**	szabályozói	Elő kell írni az új vagy nagyfelújításon áteső, az EU ETS hatálya alá tartozó ipari létesítmények számára, hogy a tervezés során gondolják át a létesítményeknek a beruházási cikluson belüli klímavédelmi továbbfejlesztési lehetőségeit, és ezt a kibocsátási engedélyük megszerzése vagy frissítése során dokumentumokkal igazolják. A vonatkozó tervezési folyamatnak az adott ágazati szövetségtől kért, nyilvánosságra hozott iránymutatáson kell alapulnia.		36-42. sorra: Ezen iparra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 2,13 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. Mivel számos intézkedés hosszabb időtávon hoz eredményt, a 2050-es időtávon még látványosabb a különbség. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is tartalmazza.)						nem publikált info
energiagazdálkodás	Energiahatékonyság, Dekarbonizáció	**A Zöld Távhő Program felgyorsítása**	program	Támogatni kell a távhő-rendszer geotermikus-, hulladék- és biomassza-alapú termeléssel, "maradék hő" bevonásával történő mielőbbi átállását és a rendszer energiahatékonyságának javítását egy, a termelő számára is kiszámíthatóbb, 4 éves ciklusú, ársapka típusú árszabályozási módszerrel és a többirányú forrásbevonás megteremtésével (saját tőke, hitel, támogatás).	A távhő-termelés fosszils részarányának (%) csökkentése	43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is tartalmazza.)			A geotermikus termelő kutak fúrása terén egy feltételezett, 200 MW új hőtermelő kapacitást megcélzó program a 2023-2026 közötti négy évben évi 13 milliárd Ft VNT költséget jelentene, 50%-os támogatási intenzitással. Az új termelők (és fogyasztók) hálózatba kötése, valamint a meglévő távhő-vezetékek szigetelésére az eddigi programok kiterjesztésével évi további 12 milliárd Ft VNT igénynek feltételezhető 2023-2026. között, 50%-os támogatási intenzitással	RRF hitel, Modernizációs Alap		nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**A villamosenergia-hálózat, a nap- és a szélenergia összehangolt és gyors fejlesztése - szabályozói intézkedések révén**	szabályozói	Ismét engedélyezni kell a szélenergia hazai telepítését. Majd (10-15 év múlva) az életciklusuk végére érő meglévő szélturbinák újra, nagyobb kapacitásúra cserélése is engedélyezendő. A napelemes rendszerek esetén pedig a hozzáférés és hálózatra termelés tiltása helyett a hálózathasználati díjak átalakításával kell ösztönözni a valós idejű fogyasztást, a tárolást, valamint meg kell teremteni a fogyasztó oldali válaszadás lehetőségét a kiegyenlítési energiaigény csökkentése érdekében. A megfelelő műszaki szabályozás kidolgozása mellett engedélyezni kell a hálózatot nem terhelő “balkon-napelemek” telepítését. Rövidíteni és egyszerűsíteni kell a megújuló energiához kapcsolódó engedélyezési eljárásokat, valamint az energiaközösségek terjedése számára kedvező szabályozási környezetet kell kialakítani.		43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is						nem publikált info

energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**A villamosenergia-hálózat, a nap- és a szélenergia összehangolt és gyors fejlesztése - beruházások révén**	program	Fel kell gyorsítani az áramhálózati fejlesztéseket, beleértve az okosmérést. A javasolt célok az áramhálózat alkalmassá tétele 2030-ra legalább 11.000 MW időjárásfüggő kapacitás befogadására, az okosmérők számának 1 millió db-ra emelése, illetve 2030-ig 1000 MW lakossági napelem támogatása az alacsony jövedelmű szegmensben, akár energiaközösségi formában. E beruházásokkal elérhető lenne, hogy az áramhálózat kiegyensúlyozása fogyasztói oldali válasz és energiatárolás révén történjen, ne drága és szennyező gázerőművekkel. Javasoljuk a lakossági napelemes rendszerek (rendszerelemek, szerelés) ÁFÁ-jának 5%-ra való csökkentését.	Csatlakoztatható időjárás-függő megújuló kapacitások mennyisége	43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is tartalmazza.)			Az RRF Tervből, OP-knől már betervezetteken felül javasolt a 2024-2026. közötti időszakban további évi 150 milliárd Ft VNT támogatást biztosítani áramhálózati fejlesztésekre (50%-os támogatási intenzitással), évi 390 milliárd Ft-os VNT-t a rendszerszintű szabályozási kapacitásokra (pl. energiatárolás), (a piaci szereplőknél 50%-os, a rendszerirányítónál 100%-os támogatási intenzitással), évi bő 15 milliárd Ft VNT szükséges okosmérésekre (100% támogatási intenzitással), míg az alacsony jövedelmű lakossági csoportok napelemes beruházásaira évi 65 milliárd Ft elkülönítése javasolt (100%	RRF hitel	Magánforrások. A nem-lakossági napelemparkok, szélerőművek, biometánüzemek, megfelelő szabályozás esetén, beruházási támogatást nem igényelnek a jelen piaci viszonyok között, amelyek a szilárd biomassza terjedését is támogatják.	nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**Új fogyasztók gázhálózatra való csatlakozásának tilalma a földgázfüggőség csökkentése érdekében**	szabályozói	Az elérhető alternatívával nem rendelkező iparágak gyártási folyamatai kivételével meg kell tiltani az új fogyasztók földgázhálózatra való csatlakozását, beleértve az új építésű épületek földgázkazánnal való felszerelésének tilalmát is. (A gázszolgáltatásból tartozás miatt kikapcsolt, de oda visszatérő fogyasztó e tekintetben nem számít új fogyasztónak.)		43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is						nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**Dekarbonizált áramrendszer kialakítása**	szabályozói	Nem szabad állami beavatkozásokkal konzerválni a fosszilis erőművek további, hosszú távú működését. Az áramhálózat kiszabályozását új földgáz-erőművek helyett energiatárolással, fogyasztó oldali válaszadással kell megoldani. (Megj.: 2050-es időtávon várható, hogy az energiatermelő ágaza a bioenergia és CCUS technológiák együttes alkalmazása révén nyelővé válik.) Civil vélemény (MTVSZ, Greenpeace): a CCUS-re vonatkozó kitételt nem támogatjuk, CCUS ne legyen se EU-s se hazai közpénzekkel támogatva.		43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is						nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**A földgáz és kőolaj kitermelése, valamint szállítása szivárgásainak (fugitív emisszióinak) megszüntetése**	szabályozói	Csatlakozni kell a Globális Metánvállalás kezdeményezéshez. Kötelezni kell az energetikai vállalatokat a szivárgások felderítésére és lehető legnagyobb mértékű megszüntetésére a legfrissebb uniós iránymutatások alapján vagy akár még szigorúbb határidők és feltételek kikötésével.		43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is						nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**Szélenergia beruházások átfogó támogatása**	szabályozói	A szélerőművek telepítésének lehetőségét az ország teljes területére ki kell terjeszteni. A beruházók a legoptimálisabb szél-potenciállal bíró területeket fogják előnyben részesíteni. Támogatni kell a területi eloszlás diverzifikációját a villamos energia hálózat stabilitása, és a minél nagyobb volumenű időjárásfüggő megújuló kapacitás befogadhatósága érdekében. Továbbá a szabályozással biztosítani kell a lehetőséget a legmodernebb technológiájú szélerőművek telepítésére. A 2030-as szélenergia célszámot 1000 MW-ról minimum 4-5000 MW-ra kell emelni, hiszen szükség van a napelemek felé történő súlyos időbeli termelési eltolódás (napszakos, évszakos) 'kiegyensúlyozására' a szélerőművek nagyobb éjszakai és téli termelésével. Ez az áram eladhatósága és a kiegyenlítő energiaköltségek csökkentése miatt is fontos. Továbbá a szélenergia nagyobb volumene a villamos energia importot jelentősen csökkentené, az önellátás mértékét pedig növelné. Egyszerűsíteni kell az engedélyezési eljárásokat és a hálózatra csatlakozást a szeles beruházásoknál. A magyar szélenergiás beruházásokat megvalósító KKV-k támogatása érdekében csökkenteni kell az időjárásfüggő megújuló erőművek csatlakozási jogának fenntartására vonatkozó 'letéti díjat' a KKV-k esetében.	Szélenergia összteljesítmény 2030-ra (MW); megújuló energia célszám (%); CO2-csökkentési célszám (tonna/év); kiegyenlítő energia költség csökkentése (M Ft); import csökkenése (%)	43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is tartalmazza.)						nem publikált info
energiagazdálkodás	Dekarbonizáció	**Széleneriga beruházásokat ösztönző METÁR rendszer kialakítása**	szabályozói	A METÁR pályázati rendszer optimalizálása, ami elősegíti a nap- és szélenergia beruházások egyenlő mértékű támogatását. Cél, hogy a napenergia és a szélenergia Időben és térben kiegyenlítse egymást, az egyenlő mértékűnek célzott energiatermelésük indokolja az egyenlő mértékű támogatást.	METÁR pályázaton támogatott projektek száma, aránya	43-50. sorra: Ezen energiagazdálkodásra ható intézkedések, illetve az EKR együttes hatásaként 1,89 millió tCO2e megtakarított kibocsátás az RRF-OP forgatókönyvhöz képest Pathways Explorer v29.0 szerint. (Az ETS-t, mint "külső" adottságot, már az RRF-OP forgatókönyv is						nem publikált info

közlekedés	Dekarbonizáció	**A vasúti teherszállítás versenyképesebbé tételé**	program	Az elmúlt 25 évben Magyarországon többnyire folyamatosan nőtt a közúti árufuvarozás. Ehhez képest a vasúti közlekedés gyakorlatilag stagnált, annak ellenére, hogy a vasúti közlekedés többszörös ökológiai előnyökkel jár: kevesebb üzemanyagot használ, a teherautós közlekedéshez képest 75%-kal kevesebb gázkibocsátással jár, és csökkenti a közutakon közlekedő teherautók számát, amely a közlekedés és a közutak karbantartása iránti igény csökkenését jelenti. A vasúti áruszállítási pályahasználati díjakat csökkenteni kell annak ösztönzése érdekében, hogy a fuvarozó cégek termékeik szállításának egy részét vasúti közlekedésre állítsák át. Lépéseket kell tenni a vasúti járműpark modernizálása, megbízhatóságuk javítása, a vasútvonalakon érvényben lévő sebességkorlátozások eltörlése valamint az egyvagonos szállítás könnyebbé tétele által.	pályahasználati-díj csökkenés (százalék)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Állami támogatás megszüntetésre autópályák vagy más forgalmas utak építésére vagy szélesítésére**	szabályozói	Az utak katasztrofális ökológiai hatásán kívül bizonyított tény, hogy a közúti kapacitás növelése csak több forgalmat eredményez és nem segít az útvonalak tehermentesítésében. A közlekedés infrastruktúráját érintő beruházásokat a hosszú távú környezetvédelmi céloknak kell megfeleltetni. Az autópályák vagy más forgalmas utak szélesítése vagy építése nem részesülhet semmilyen közvetlen vagy közvetett (például adókedvezmény) állami támogatásban.								nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A szennyező autók forgalomból kiemelését elősegítő távérzékelő rendszerek telepítése.**	program	A típusbizonyítvány szerinti szennyezőanyag-kibocsátási szintet túllépő gépkocsiknak a forgalomból való kiemelését szolgáló távérzékelő rendszer kiépítésére van szükség, mivel jelenleg a gépkocsik rendszeres és kötelező műszaki vizsgálata nem megbízható és nem elég gyakori, és a csalás igen elterjedt (például a részecskeszűrők eltávolítása és semlegesítése), ráadásul a főként nyugaton lecserélt használt autók importjának a növekedése várható az elektrifikáció előretörésével, a már jelenleg is magas szinthez képest is.	Telepített távérzékelő rendszerek száma (db)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Útdíj bevezetése**	program	A személyautózás csökkentése és a "szennyező fizet" alapelv érvényesítése érdekében: - Országos kilométer- és szennyezésarányos útdíj bevezetése szükséges minden gépjárműre minden útvonalon.	Bevezettett útdíjrendszerek száma (db); forgalomcsökkenés aránya (%)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Alacsony kibocsátású övezetek (LEZ)**	szabályozói	Jogszabály, mely minden 50 ezer főnél nagyobb lakosú város számára kötelezővé teszi az alacsony kibocsátású övezetek (LEZ) bevezetését a levegőszennyezés és az idejétmúlt használt autók importjának csökkentésére. A helybeli lakosok meglévő autói ideiglenesen mentesülhetnek a korlátozások alól	Új jogszabály (db)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Intelligens Közlekedési Rendszer bevezetése a teherautók szükségtelen Helyváltoztatásának kiküszöbölésére**	program	A városi teherszállítás esetén integrált intelligens közlekedési rendszer (IKR) kerüjönl bevezetésre a teherautók szükségtelen helyváltoztatásának (például parkolóhelykeresés) és az üres (vagy félig üres) járatoknak a kiküszöbölésére.	Működő IKR rendszer (db)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Járműmegosztás ösztönzése**	program	A járműkihasználtság maximalizálása és ezáltal a forgalomban részt vevő járművek számának minimalizálása érdekében a megosztás ösztönzése: - Telekocsi: A telekocsi szolgáltatások a karbonlábnyom csökkentésével pozitívan hat a forgalmi torlódásra és a környezetre. - közösségi autmegosztás: Az állomások sűrű hálózatában rendelkezésre álló, közösségi autómegosztást kínáló flották rugalmasabb bérlési lehetőségeket kínálnak és így a lehetséges autóhasználati helyzetek szélesebb körére képesek reagálni. - könnyű, elektromos járművek (például pedelekek) megosztása								nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Öko-vezetés ösztönzése**	szemléletformálás	A környezettudatos vezetés (például az elektronikus öko-vezetéstámogatási rendszerek alkalmazása) támogatása, ösztönzése, és képzése, különösen a hivatásos sofőröknél.	Öko-vezetést alkalmazó sofőrök aránya (pl. felmérés, de akár fedélzeti adatszogáltatás alapján)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Cégautók magáncélra használatakor történő adókedvezményeinek megszüntetése**	szabályozói	Magyarországon a regisztrált személyautók több mint 40 százaléka vállalati autó, az OECD-országokban ez az egyik legmagasabb arány, miközben ezek az autók általában nagyobbak és nagyobb a CO2-intenzitásuk. Gyakran nem munkavégzés céllal, hanem gyakorlatilag egyéb juttatásként adnak ilyen autókat a cégek munkavállalóiknak, költségként leírva azt, ezzel aránytalanul kedvezőbb adóterheket ró az autó használatára ahhoz képest, mintha azt magánszemélyként tartaná fenn, és különösen ösztönzi az autóhasználatot. (további részletek). Olyan adójogi szabályozás szükséges, mely nem teszi lehetővé a céges autó kedvezményes magáncélra való használatát.	Új jogszabály (db)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Robbanómotoros robogó elektromosra cserélésére**	program	A belső égésű motorokkal felszerelt motorbicikliknek és robogóknak magas a szénhidrogén-, a szénmonoxid- és a szilárdrészecske-kibocsátása. Így ez az intézkedés csökkentené az ÜHG kibocsátás mellett a légszennyezést, különösen a városi területeken. A villanyhajtású robogók, pedelekek üzleti célú – például futárszolgálat, ételszállítás – beszerzésének anyagi támogatása szükséges a villanyhajtású gépkocsik vásárlásának támogatásához hasonlóan, a rendkívül szennyező robogótípusok fokozatos kitiltásával párhuzamosan. Javasolt kedvezményes hitel, lízing, stb. nyújtása a közlekedési eszközt intenzíven használó cégeknek (pl futárszolgálat, ételkiszállító, stb.)	RCO 03 - Pénzügyi eszközök által támogatott vállalkozások (db)							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A közösségi közlekedés fejlesztése és előnyben részesítése**	szabályozói	A közösségi köztekedés hálózatát, üzemi létesítményeit, járműállományát mielőbb felújítani, korszerűsíteni szükséges. A közösségi közlekedés járműveinek előnyt kell biztosítani a forgalomban.								nem publikált info

közlekedés	Dekarbonizáció	**A gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése**	program	A gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése	RCO 114 – Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek* (m2); RCR 95 - Új vagy korszerűsített zöld infrastruktúrához hozzáférő lakosság* RCO 26 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra*							nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**A buszflotta állapotának javítása**	program	Magyarországon a tömegközlekedésben alkalmazott, számos busz elavult és nagy számú, káros anyagot bocsát ki. Sőt, a buszok megfelelő karbantartásának hiánya még tovább növeli a szennyezés mértékét. Sok esetben a gázolaj füstjét még a buszok belsejében is érezni. A részecskeszűrők használata segít csökkenteni a részecskeszám (PN) -koncentrációt, amely néhány busz belsejében a városi háttérszennyezettségnek akár hússzorosa is lehet. Szükséges intézkedések: elektrifikáció; a közepesen elöregedett buszokra részecskeszűrő szerelése, a buszflotta jobb karbantartásának és megújításának biztosítása								nem publikált info
közlekedés	Dekarbonizáció	**Településrendezési eszközök szigorítása.**	szabályozói	A magas közlekedési eredetű kibocsátások jelentős oka sok esetben, hogy a településfejlesztés nélkülözi a tervszerűséget, átgondoltságot, néha eseti beruházások érdekeit szolgálja. Emiatt gyakran olyan új forgalmat vonzó létesítmények (lakóparkok, irodaházak, logisztikai központok stb.) épülnek meg, amelyek átgondoltabb, szigorúbb településrendezési politika mellett nem, vagy megfelelőbb helyen létesülnének. Javasoljuk, hogy a NEKT írja elő, hogy a települési önkormányzatok településrendezési politikájukat úgy alakítsák ki, hogy az ne járuljon hozzá az egyéni gépjárműhasználat, illetve a közúti teherforgalom növekedéséhez, és ennek keretében például a kibocsátási célok teljesüléséig tartózkodjanak az építési követelmények lazításától. Javasoljuk annak előírását is, hogy ne fordulhasson elő, hogy a terveket bármiféle környezetvédelmi értékelés nélkül fogadják el a képviselő-testületek.	Jogszabály (db)							nem publikált info
mezőgazdaság	Dekarbonizáció	**Tarló-, nádas- és vágástéri hulladékégetések teljes tiltása**	szabályozói	Tarló-, nádas- és vágástéri hulladékégetések teljes tiltása: az ÜHG- és koromkibocsátást így jelentősen lehetne csökkenteni.	Jogszabály (db)							nem publikált info
erdészet	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Kiskereskedelmi forgalomba hozható tűzifa nedvességtartalmának maximalizálása**	szabályozói	Egy magyar háztartás átlagosan 4-5 hónapig szárítja a tűzifát felhasználás előtt. A szárítás módjától függően ennek nedvességtartalma 30-40% körül lehet. 20%-os nedvességtartalomhoz képest ez fűtőértékben 20-25%-os csökkenés jelent, vagyis ennyit fával csökkene a lakosság felhasználás, ha minden tűzifát használó háztartás ténylegesen száraz fát használna. Mivel ez legalább egy szezonnal előtti vásárlást jelent, ráadásul a háztartások jelentős része nem is képes egyben megvenni a tűzifát, a lakosság részéről sajnos ez a tudatosság nem várható el. Ezért javasoljuk, hogy angol mintára (https://www.gov.uk/guidance/selling-wood-for-domestic-use-in-england) nálunk is az értéklánc korábbi szereplőinek legyen meg az a felelőssége, hogy kiskereskedelmi forgalomba már csak a maximum 20%-os nedvességtartalmú tűzifa kerüljön be. Ez nem csak hatákonyságban jelentene előrelépést, de a légszennyezés tekintetében is, ráadásul közvetve a LULUCF célokhoz is hozzájárulna.	Jogszabály (db)							nem publikált info
		Támogatás felfüggesztése primer erdészeti biomassza alapú villamosenergia-termelés esetén	szabályozói	A REDIII bevezette a kaszkád hasznosítás elvét a szilárd biomasszára vonatkozóan, vagyis hogy először anyagában kell hasznosítani a faanyagot, és csak az élettartalma végén hasznosítsák azt csak enegetikailag. Ezért szükséges az ilyen tevékenységeket ösztönző, állami támogatások (KÁT, barna prémium, METÁR-rendszer) felülvizsgálata.								nem publikált info
épület	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Lakossági szintű hőtárolás támogatása**	program	A puffertartályok egyrészt napelemes-hőszivattyús rendszerek kiegészítőjeként tudnának hozzájárulni a hálózatfejlesztési költségek csökkentéséhez, hiszen így a megtermelt nepenergia nagyobb részét lehetne a háztartáson belül felhasználni, ráadásul a hőszivattyúk SCOP-ja is növekedne, mivel a magasabb napon belüli hőmérsékleten termelne többet. Másrészt pedig a központi fűtésrendszerrel bíró, fatüzeléses háztartásoknál jelentene nagy segítséget, megakadályozva ezzel a túlfűtést (és elejét véve annak a rossz gyakorlatnak, hogy sokan vizezik a fát, hogy egyenletesebben adja le a hőt).								nem publikált info
épület	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Energiaszegénység kezelése sávos energiaárakkal**	szabályozói	Sávos árazás, ahol a legolcsóbb, támogatott sáv biztosítja a legalapvetőbb energiaszükségletek (például a világítás, főzés, alapvető háztartási gépek - hűtőgép, mosógép - működtetése, stb.) kielégítését, a középső sáv(ok) a piaci árhoz vannak kötve, a magasabb fogyasztást szankcionáló legdrágább sávból befolyó összegből pedig garantálható a legalsó sáv támogatása, illetve akár a felújítási programok rész-finanszírozása. Univerzálisan jár, a sérülékenyebb csoportok számára kiegészítő, célzott lakhatási-/energiatámogatást kell biztosítani. A harmadik sáv ösztönzi az energiahatékonysági és megújulóenergiás beruházásokat, mivel tipikusan a magasabb jövedelmű háztartások fogyasztása lényegesen magasabb az alacson jövedelműeknél.	Jogszabály							nem publikált info

épület	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Célzott épületkorszerűsítési program energiaszegény háztartások számára**	program	Alacsony jövedelmű háztartások épületeinek és fűtésrendszerének korszerűsítése, az ehhez szükséges intézményi (információszolgáltatás, célzás, technikai tanácsadás) és pénzügyi keretek (vissza nem térítendő támogatások, és nem hitelképes háztartások számára alternatív pénzügyi konstrukciók) megteremtése. Megfelelően célzott és egymásra épülő elemekből álló lakossági felújítási programokat kell indítani, amelyben a - jövedelmi és egyéb szociális szempontok mentén meghatározott - magas arányú vissza nem térítendő, előfinanszírozott támogatások és a kedvezményes hitelek széles skálája érhető el. A támogatási rendszer intézményi hátterét biztosítani kell, erre megfelelő forrásokból. Az elérhető pénzügyi támogatásokon felül a háztartsokat segíteni kell az adminisztációs és műszaki folyamatokban. Ezt a helyi, önkormányzati inézményi (pl. szociális) rendszeren belül vagy azokkal szoros együttműködésben lehet hatékonyan kialakítani.	Támogatásban részesült alacsony jövedelmű háztartások száma (db) Felújításon átesett 'legroszabbul teljesítő épületek/lakások' száma (db)					Szociális Klímaalap		nem publikált info
épület	Energiahatékonyság	**Zöld bérlakásprogram**	program	A meglévő önkormányzati bérlakásállomány energetikai (mély)felújítására célzott kormányzati támogatások mellett új, közel zéró kibocsátású, alacsony rezsijű és fenntartható szociális bérlakások építését támogató hosszú távú program.	Mélyfelújításon átesett önkrmányzati bérlakások száma (db) Megépített új, közel/net zéró kibocsátású bérlakások száma (db)					Szociális Klímaalap		nem publikált info
épület	Energiahatékonyság	**Szociális tüzifaprogram reformja az energiaszegénység kezelésére**	program	A szociális tüzelőanyag program átalakítását el kell végezni, olyan módon, amely figyelembe veszi a rászorultsági, jogosultsági kritériumok és mennyiségek pontos és igazságosabb meghatározását, az önkormányzatok számára a száraz (20% nedvességtartalom alatti) tűzifa beszerzését, tárolását és kiosztását segítő rendszer felállítását, valamint az ehhez szükséges anyagi források biztosítását - beleértve a szállítási és feldolgozási költségek fedezését. Javasoljuk a pénzügyi keret megemelését, amit nem csak a nagy igények, hanem a tűzifa drágulása és az infláció is indokol. A programot ki kell terjeszetni az ötezer főnél nagyobb települések számára is. Klímapolitikai Intézet: az intézkedést az önkormányzati hatáskörök tiszteletben tartása mellett támogatjuk. Greenpeace, MTVSZ: támogatjuk, azzal a kitétellel, hogy kerüljön bele fenntarthatósági kritérium (pl.: "önkormányzatok számára a fenntartható forrásból származó, száraz (20% nedvességtartalom alatti) tűzifa beszerzését" A kiosztott száraz tűzifa megelőzi/kiváltja a rosszabb minőségű tüzelőanyagok használatát a támogatott háztartások körében. A program keretében kőszén beszerzése nem támogatható.	Kiosztott száraz tűzifa mennyisége (m3)					Szociális Klímaalap		nem publikált info
épület	Energiahatékonyság	**Országos épületenergetikai adatbázis létrehozása**	program	Fel kell építeni egy olyan országos adatbázist, amely magában foglalja az épületállomány energetikai teljesítményének felmérését, monitorozását, a felújítások tervezésének, szakszerű kivitelezésének, monitoringjának elérhető és gördülékeny megvalósítását stb. Egy szakmailag meghatározott módszertan szerint a fel nem újítható lakott lakások számát, elhelyezkedését és jellemzőit fel kell mérni - amely a zöld bérlakás program számára nyújtana alapvető információt.	Működő adatbázis rendszer							nem publikált info
épület	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Rezsiutalvány**	program	Szociális rászorultsági alapon juttatott célzot energiatámogatás. Az alacsony jövedelmű és egyéb sérülékeny háztartások energia-megfizethetőségi terheit hatékonyan lehet csökkenteni egy utalvány (SZÉP-kártya típusú) rendszeren keresztül, ahol a kedvezményezettek a kiutalt támogatást energiához kapcsolódó kiadásaira tudják fordítani. (Franciaországban 2018 óta működik ilyen rendszer, több mint 5 millió kedvezményezettje van, és az utalványt felújítási munkálatokra is lehet fordítani.) Egy ilyen rendszer nagyban elősegítheti a Szociális Klímalap működtetését, mivel mind kközvetlen pénzügyi támogatás, mind energetikai felújítási beruházások finanszírozását is lehetővé teszi. Levegő Munkacsoport: Nem értünk egyet az energiaárak támogatásval. Nem ez a szociális problémák megoldásának módja.	Működő támogatási utalvány-rendszer Támogatott háztartások száma (db)					Szociális Klímaalap		nem publikált info
épület	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Energiaszegénységi definíció és indikátorok meghatározása**	szabályozói	A NEKT elvárásaival összhangban az energiaszegénység mérésének módszertanát meg kell határozni, melyhez szükséges a jelenségre hivatalos definíciót alkotni és ami alapján az országos energiaszegénység enyhítését célzó célkitűzések meghatározhatóak, nyomonkövethetőek. A jól meghatározott mérőszámok lehetővé teszik a probléma feltérképezésén és nyomonkövetésén kívül, a lakossági energiahatékonysági és -költségi támogatások megfelelő célzásának kialakítását. A módszertan alapjául szolgálhat a Szociális Klímalaphoz kapcsolodó inézkedések kialakításához, és a 2025 júniusáig elkészülő Nemzet Szociális Klímatervhez. Az indikátorokat a KSH-val közreműködésben az alkalmazott statisztikai adatfelvételekkel összhangban (pl. népszámlálás, anonimizált jövedelmi és életkörülmény adatfelvétel) kell kialakítani és a mérőszámoknak le kell fedni a háztartások/lakások: infrastruktúrális hozzáférését (pl.: víz, fürdőszoba, villany, gáz- vagy távhőszolgáltatás), lakásminőségét (pl. beázó tető, penészesedés), lakhatási és energia kiadásainak megfizethetőségét, energetikai jellemzőit (pl. 1980 előtt épült családi ház). Ezeket jövedelmi sávok és további dimenziók mentén (pl. háztartástípus, épülettípus, településtípus) aggregálni kell a legsérülékenyebb célcsoportok meghatározása érdekében.	Energiaszegénységi definíció elfogadása (1db) Indikátorok meghatározása (8db)							nem publikált info

épület	Energiahatékonyság, energiabiztonság	**Energiaszegénységi célkitűzések és mérföldkövek meghatározása**	szabályozói	Az energiaszegénység enyhítését célzó ambíciók meghatározásához konkrét célszámokra és célkitűzésekre van szükség, összhangban az energiaszegénységi definícióval és indikátorrendszerrel. Rövid/közép távú célitűzésre példa lehet az alapvető infrastruktúrális hozzáféréssel nem rendelkező háztartások számának lecsökkentése nullára, vagy a létminimum alatt élő háztartások energiaköltség-támogatásában való részesítése vagy a közüzemi tartozásokat felhalmozott háztartások 50%-os csökkentése. Hosszú távú cél lehet (pl 2050) az alacson jövedelmű, legroszabbul teljesítő ingatlanokban élő háztartások számának 80%-al való csökkentése. A célkitűzések alapjául szolgálhatnak a Sociális Klímalaphoz kapcsolodó inézkedések kialakításához, és a 2025 júniusáig elkészülő Nemzet Szociális Klímatervhez.	Energiaszegénységi célkitűzések (8db) Mérföldkövek meghatározása (16db)							nem publikált info
épület	energiahatékonyság	**Energiahatékonysági k**	szabályozói	Jelen formájában a hazai EKR a vállalati szektor energiahatékonysági beruházásaiból származó megtakarításokat ösztönzi: a legkönnyebben megvalósítható, gyors megtérülést biztosító, fajlagosan a leggazdaságosabb, főként ipari és közlekedési energiahatékonysági projektek valósulnak meg az EKR keretében. A beruházások magasabb fajlagos költsége miatt alig irányulnak beruházások a lakossági szektorba, különösen nem az épület korszerűsítésekbe. Javasoljuk egy Felújítási Alap felállítását, amely biztosítaná, hogy az energiahatékonysági járulék bevételeket kizárólag az energiaszegénység által érintett háztartások energiahatékonysági intézkedéseinek finanszírozására fordítja az állam. Javasoljuk, hogy a lakossági épületenergetikai projektek előmozdítására kedvezőbb elszámolási szabály (bónusz) és kötelezően elérendő lakossági részarány kerüljön bevezetésre. A felújítás mélységétől függően a bónusz mértéke is növekedjen, elősegítendő a komplex mélyfelújítások megvalósulását. Az épületek felújításához energetikai minimumkövetelményeket kell megál-lapítani, vagy előírt energetikai osztály elérését célul tűzni (pl. D besorolású energetikai tanúsítvány). Csak az ilyen követelményeknek megfelelő épület-korszerűsítések legyenek elismerhetőek az EKR-ben, elkerülendő a csekély energiamegtakarítást eredményező, a piacon várhatóan támogatás nélkül is megvalósuló intézkedések támogatását. Szükségesnek tartjuk a minőségi munka garantálása érdekében kötelező szakértői közreműködés vagy szemle előírását, ami a hitelesítéssel járó kockázatot is enyhíthetné. Az EKR szabályrend-szerén belül az energiaszegény háztartásoknál elért megtakarításokra vonatkozó kedvező elszámolás (az átlagos lakosságihoz képest magasabb bónusz) bevezetése indokolt, amit	Lakossági szektorból származó megtakarítások nagysága (MEKH), energaiszegény háztartások körében megvalósult épületkorszerűsítések.							nem publikált info
épület	energiahatékonyság	**EKR**	szabályozói	Az addicionalitási és lényegességi kritérium jelenleg pontatlanul van definiálva a hazai jogszabályokban. Amennyiben a két kritérium – az irányelv tartalmának és fogalomhasználatának megfelelő – pontosítása nem történik meg, addig fennáll a veszélye, hogy a szereplők azokat helytelenül értelmezik és használják, meghonosodik egyfajta hazai, sajátos értelmezés, amin pár év múlva már nagyon nehéz lesz változtatni. Sürgős feladat, hogy a két fogalom az irányelvi terminológiával összhangban kerüljön jogszabályi szinten tisztázásra. A lényegességi kritérium hiánya már most is olyan projekteket eredményez, ahol a kötelezettek az EKR díj puszta áthárításával semmiféle aktív szerepet nem játszanak a végfogyasztói energiahatékonysági beavatkozások létrejöttében.								nem publikált info
épület	energiahatékonyság	**alternatív szakpolitikai**	program	Az alternatív energiahatékonysági szakpolitikai intézkedések eredményességét növelni szükséges. Ennek nélkülözhetetlen elme a megfelelő monitoring rendszer felállítása, működtetése. Nem folytatható az a gyakorlat, hogy állami milliók anélkül kerülnek kifizetésre támogatások formájában, hogy az energetikai hozadék mérve, elszámolva lenne. pl. Otthonfelújítási támogatás milyen mértékben segítette elő az energiahatékonysági felújításokat.								nem publikált info